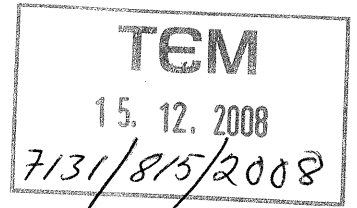

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 VALTIONEUVOSTO

VIITE / REFERENS

Lausuntopyyntö 20.10.2008 (7131/815/2008)

ASIA / ÄRENDE

Fennovoima Oy:n ydinvoimalaitoshankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus

Museovirasto on saanut lausuttavakseen Fennovoiman ydinvoimalaitoksen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (lokakuu 2008).

Fennovoiman edustajat ovat tapaamisessa 9.12.2008 kertoneet ydinvoimalaitoksen yva-prosessista, periaatepäätöksen aikataulusta ja hankkeen mahdollisesta jatkosta. Sijaintikunnat ovat jo aloittaneet kaavamuutosten valmistelun ja tukeutuvat siinä työssä lausunnolla olevaan yva-selostukseen. Tästä syystä virasto keskittyy kannanotossaan vielä edessä oleviin selvitystarpeisiin.

Selostuksessa on esitelty kolme paikkakuntaa mahdollisina ydinvoimalan sijaintipaikkoina. Museovirasto esittää seuraavassa paikkakunnittain toimenpiteet, jotka on suoritettava viimeistään periaatepäätöksen julkistamisen jälkeen, hyvissä ajoin ennen mahdollista rakentamisvaihetta. Samalla luonnehditaan antikvaarisesta näkökulmasta sijaintipaikkoja ja niiden soveltuvuutta.

Ydinvoimalaitos muuttaa kaikissa tapauksissa merkittävästi maisemaa. Laitosalueen lisäksi rakennetaan satamalaituri ja voimajohto sekä eräissä tapauksissa uusia teitä.

Kaikki vaihtoehdot sijaitsevat meren rannalla ja niihin liittyy vedenalaista rakentamista, mm ruoppausta. Vedenalaisten muinaisjäännösten inventointitarve voidaan arvioida vasta siinä vaiheessa, kun vesialueita koskevat rakennussuunnitelmat ovat täsmentyneet. Asiasta tulee olla siinä vaiheessa yhteydessä Museoviraston meriarkeologian yksikköön.

Simo, Karsikkoniemi

Simon Karsikkoniemellä sijaitsee Karsikon kalastajakylä, jonka valtakunnallinen merkitys on aiemmin tänä vuonna Lapin kulttuuriympäristöt tutuiksi -inventoinnin yhteydessä todettu uhanalaiseksi useiden rakennusten purkamisen vuoksi. Jäljellä olevien muutaman vanhan rakennuksen säilyminen on turvattava yksittäisinä kohteina.

Museovirasto on Simon kunnan ja Kemin kaupungin ydinvoimayleiskaavan sekä Simon kunnan ydinvoima-asemakaavan luonnoksista antamassaan lausunnossa (27.11.2008) todennut, että Karsikkoniemen alueella on ennestään tunnettuja muinaismuistolain nojalla suojeltuja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Aaltokangas-nimellä tunnettu kohde sijoittuu osittain suunnitellulle johtolinjalle. Muinaisjäännöksen suojelu edellyttää kohteen

laajuuden tarkempaa selvittämistä hyvissä ajoin ennen rakentamista ja muita maaperää muokkaavia toimenpiteitä. Alustava tarkastus voidaan toteuttaa rakennustöiden edellyttämän arkeologisen inventoinnin yhteydessä voimalan mahdollisen rakentamispäätöksen jälkeen.

Voimalaitos sijoittuu Karsikkoniemellä Kemin alueen teollisen vyöhykkeen jatkoksi. Paineita rakentaa lisää rannikkovyöhykkeelle on jo olemassa (sataman liikenne, tuulivoimavaraukset, teollisuus). Ydinvoimalan alue sijoittuu suurien rakennettujen laitosten ketjuun ja sen maisemallisen vaikutuksen voidaan sanoa olevan neljästä vaihtoehdosta vähäisin.

Pyhäjoki, Hanhikivi

Pyhäjoen valtakunnallisesti arvokkaat kohteet sijaitsevat Hanhikiven niemeen nähdessä sisämaassa jokisuistoissa eikä ydinvoimalan rakentaminen vaikuta suoraan niihin. Sen sijaan rakentamisaikainen raskas liikenne saattaa kuluttaa tiestöä, joka on paikoin vanhaa Pohjanmaan rantatietä. Tämä on syytä ottaa huomioon liikenteen kulkua suunniteltaessa.

Valtakunnallisesti merkittävän muinaisjäänneksen, Hanhikiven rajakivenä tunnetun siirtokivilohkareen asema on otettava maankäytön suunnittelussa erityisesti huomioon ja kulku muinaisjäännekselle on kaikissa oloissa turvattava. Koska on mahdollista, että alueella on ennestään tuntemattomia muinaisjäänneksiä, tulee ydinvoimalan rakentamisen vaikutusalueella - rakennettavat tiet ja voimajohdot mukaan lukien - tehdä arkeologinen inventointi.

Hanhikiven niemi erityisesti maankohoamisilmiön esimerkkialueena menettää merkitystään voimalan rakentamisesta. Hanhikivi onkin neljästä vaihtoehdosta kielteisille muutoksille herkin alue.

Ruotsinpyhtää, Kampuslandet ja Gäddbergsön

Ruotsinpyhtään itäiseltä saaristoalueelta ei merenkulun rakennusperinnön ohella tunneta muita merkittäviä valtakunnallisia rakennettuja ympäristöjä. Sotahistoriaan liittyvät rakenteet ja rakennukset ovat kuitenkin osittain tutkittuina. Tiedossa on, että läheisessä Lehtinen-saarella ja sen viereisessä Boistössä on II maailmansotaan liittyviä valvonta- ja puolustusrakenteita, minkä vuoksi on syytä selvittää rakenteiden mahdollisuus myös Kampuslandetin ja Gäddbergsön osalta.

Hankkeen vaikutusalueelta tunnetaan tällä hetkellä käytettävissä olevan tiedon mukaan yksi muinaisjäänne, Vahterpään Bullersin historiallisen ajan uuni. Alueella saattaa kuitenkin olla ennestään tuntemattomia muinaisjäänneksiä, joten mahdollisen rakentamispäätöksen jälkeen tulee alueella tehdä arkeologinen inventointi.

Kampuslandetin ja erityisesti Gäddbergsön maisemallisessa vaikutuspiirissä on Hästholmenin ydinvoimala ja Valkon satama. Ydinvoimalan sijoittuminen herkkään saaristomaisemaan on merkittävä muutos maisemassa, mitä viereiset suuret laitokset lieventävät jossain määrin. Erityisesti saarten välisen salmen ylitys on maisemavaikutuksiltaan merkittävä, mikä puoltaa Kampuslandetin pudottamista pois vaihtoehtojen joukosta.

Yhteyshenkilöt Museovirastossa ovat

1) meriarkeologia: tutkija Maija Matikka, puh. (09) 4050 9056

2) arkeologia: intendentit Helena Ranta, puh. (09) 4050 9267 ja Kaarlo Katiskoski, puh. (09) 4050 9268

3) rakennettu ympäristö: tutkija Sinikka Joutsalmi, puh. (09) 4050 9470

Yli-intendentti

Mikko Härö

Tutkija

Sinikka Joutsalmi

Tiedoksi:

MV / AO
MV / Meriarkeologian yksikkö
Lapin ympäristökeskus
Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus
Kaakkois-Suomen ympäristökeskus
Tornionlaakson maakuntamuseo
Lapin maakuntamuseo
Pohjois-Pohjanmaan museo
Kymenlaakson museo
Fennovoima Oy

/JOU/HRA/KKI